

УДК 336.2

*В. І. Дмитрів,
кандидат економічних наук, доцент кафедри податків та фіскальної політики,
Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль, Україна*

ВЕКТОРИ ПРОТИДІЇ МИТНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ Й СВІТІ

*V. Dmytriv,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Tax and Fiscal Policy
Ternopil National Economic University, Ternopil, Ukraine*

COUNTERACTION VECTORS OF CUSTOMS CRIMINALITY IN UKRAINE AND THE WORLD

В сучасній економіці України зберігається тенденція щодо зростання рівня порушення митних правил та ввезення контрабандних товарів, що створює реальну загрозу економічній безпеці держави. Особливу небезпеку представляє контрабандне ввезення та вивезення таких предметів, як наркотичні засоби, зброя, сигарети, культурні цінності, тому що виникли високоорганізовані транснаціональні ринки, пов'язані з контрабандою цих товарів.

У статті проведено дослідження чинників, загроз та індикаторів митної злочинності, проаналізовано економічні втрати держави від здійснення митних злочинів, а також запропоновано шляхи розвитку системної боротьби із злочинністю в митній сфері. Досліджено економічні втрати держави від здійснення митних злочинів. Проведено оцінку обсягів нелегальної економічної діяльності в Україні та світі, а також досліджено зарубіжний досвід щодо забезпечення митної безпеки та запропоновано шляхи розвитку системи боротьби із злочинністю в митній сфері.

In the modern Ukrainian economy, the tendency for the increase of the level of customs rules' violation and the import of contraband goods is preserved. This poses a real threat to the economic security of the state. The clandestine import and export of such items as narcotics, weapons, cigarettes and cultural property represent a particular danger, since well-organized transnational markets connected with the contraband of these goods have arisen.

The article investigates the factors, threats and indicators of customs crime, analyzes the economic losses of the state from the perpetration of customs crimes, as well as suggests the development ways of systemic fight against criminality in the customs sphere. The economic losses of the state from the perpetration of customs crimes are examined. The volumes of illegal economic activities in Ukraine and the world are rated. This article also investigated foreign experience of customs security ensuring and proposes the ways of the development of the systemic fight against criminality in the customs sphere.

Ключові слова: митна злочинність, митні правила, економічна безпека, податки, митні платежі, контрабанда, економічна безпека.

Key words: customs criminality, customs rules, economic security, taxes, customs payments, contraband, economic security.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Еволюційно сталося так, що розвиток людства окреслив розвиток злочинності. Будь-яке відкриття супроводжувалося не тільки прогресом, але і давало значний поштовх розвитку злочинності. Найбільше прослідковується це в останні роки.

У сучасній економіці України зберігається тенденція щодо зростання рівня порушення митних правил та ввезення контрабандних товарів, що створює реальну загрозу економічній безпеці держави. Особливу небезпеку представляє контрабандне ввезення та вивезення таких предметів, як наркотичні засоби, зброя, сигарети, культурні цінності, тому що виникли високоорганізовані транснаціональні ринки, пов'язані з контрабандою цих товарів. Суспільна небезпека полягає в тому, що при протиправному переміщенні через митний кордон України товарів та предметів порушується порядок державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, який включає в себе загальний, а щодо окремих товарів — спеціальний порядок переміщення їх через кордон. Одночасно, за умов сучасної політичної ситуації в країні механізми централізованого управління втрачають можливості контролювати ці процеси, з цим пов'язана необхідність ужиття заходів щодо вдосконалення системи протидії митній злочинності в контексті забезпечення економічної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання митної злочинності були висвітлені у працях Базярук І., Бандуріна Я., Бережнюка І., Бондаренка Є., Бородай Д., Войцещука А., Гайворонського Є., Гуцул І., Гуцуляк М., Додін Є., Крисоватого А., Качан В., Макаренко Г., Мартинюк В., Науменко В., Османова Д., Пашка П. та інших.

Мета та завдання статті. В основу написання цієї статті покладено ціль дослідити негативний вплив митної злочинності на світову економіку та економіку України в сучасних умовах та розробити рекомендації для вдосконалення системи боротьби з нею.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Яскравим прикладом міжнародної злочинності є митна злочинність, яка у сучасних умовах для України набуває все більших обсягів і, звичайно, негативно впливає на економічну ситуацію, суспільне життя, авторитет держави у світі. Такий вид злочинності є особливим та потребує постійного вдосконалення системи протидії.

Суть поняття «митна злочинність» тлумачиться у першу чергу через тлумачення напрямків кримінальної політики держави, у другу — розуміння складових її митної політики. Здійснення митної політики є постійним завданням держави і її вплив на стан суспільних відносин в державі має непередбачуваний характер, оскільки вона під тиском об'єктивних та суб'єктивних обставин може різко змінювати свої орієнтири, а також форми, методи та заходи їх досягнень. Відповідно, це відображається на інтенсивності, обсягах здійснення митних злочинів. Митні злочини, відповідно до трактування Є.В. Додіна, це особлива та специфічна група злочинів, тому відносно них держава вимушена знайти також специфічні, адекватні цим злочинам заходи (засоби, методи) протидії [1, с.17-29].

На законодавчому рівні тлумачення поняття «митна злочинність» відсутнє, натомість у Митному кодексі України розкривається поняття «порушення митних правил», а в ККУ — «контрабанда». Тому під митною злочинністю необхідно розуміти суспільно небезпечну діяльність, яка несе загрозу економічній безпеці держави, вчиняється суб'єктами ЗЕД з метою одержання економічних вигод і передбачає юридичну відповідальність.

Саме контрабанда та порушення митних правил є основою існування митної злочинності. Головним системоутворюючим злочином, що історично заклав підвалини виникнення поняття «митна злочинність» є контрабанда. Контрабанда — це злочинний прояв, відомий людству зі стародавніх часів. Термін має італійське походження й означає «проти (contra) урядового указу (bando)». Контрабанда як злочин передбачена законодавством практично всіх країн світу. Вона є істотною складовою економічної злочинності, пов'язана з розкраданнями, ухиленням від сплати митних платежів, вчиненням посадових злочинів. Контрабанда характеризується високим ступенем організованості, технічного забезпечення, міжнародними зв'язками.

Під час фізичного приховування предмети контрабанди намагаються сховати від посадової особи митного органу, зокрема за допомогою тайників - сховище, виготовлене з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також обладнані та пристосовані з цією ціллю конструктивні емності чи предмети, які попередньо піддавалися розбиранню, монтажу. Можуть бути використані й інші способи, що утруднюють виявлення: приховування в природних заглибленнях людського тіла чи тварин, у волоссі. Саме таке примітивне приховування в одязі, продуктах харчування, білизні, взутті, багажі, купе вагонів, салонах автомобілів й автобусів є найбільш поширеним способом вчинення контрабанди фізичними особами.

На відміну від фізичного приховування, приховування за документами є більш інтелектуальним способом маскування контрабанди. Воно, зазвичай, використовується під час переміщення значних партій товарів юридичними особами та не передбачає приховування предметів контрабанди від очей посадової особи митного органу [2, с. 276].

Незважаючи на те, що частка митних злочинів в загальній структурі злочинності в Україні досить незначна, проте рівень їх соціальної та економічної небезпеки дуже високий. Це обумовлює необхідність боротьби з цими діяннями, враховуючи усі мотиви (чинники) вчинення, загрози, що виникають та індикатори (критерії) митної злочинності.

Митну злочинність та її ріст визначають такі особливості:

- недостатній контроль з боку правоохоронних відомств за походженням та рухом капіталів через митний кордон України;

- здійснення державою протекціоністської митної політики, яка проявляється введенням непомірно високих ставок ввізного мита;
- низький рівень поінформованості громадян про митні процедури та правила здійснення зовнішньоекономічних угод;
- широкі можливості для здійснення транзитних операцій, що виникли як наслідок краху системи соціалізму та кримінального правосуддя в країнах так званого «соціалістичного табору»;
- невизначений статус кордонів між державами, які входять до СНД, та країнами Європейського Союзу;
- масова інтеграція населення, яка створює прецедент для скоєння контрабанди та митних злочинів [3, с. 79-85].

Основні чинники, які обумовлюють існування контрабандної діяльності:

- низький рівень забезпеченості населення;
- високий рівень контрабанди в прикордонних областях, де для значної частини мешканців вона перетворилася на основне джерело доходів;
- висока прибутковість цього виду злочинного бізнесу;
- недосконалість митного та податкового законодавства;
- недостатньо ефективний рівень митного та прикордонного контролю [4, с. 65-70].

Україна є членом СОТ, а з початку 2016 року — асоційованим членом ЄС, тому її територія відкрита для міжнародних операцій з товарообігу. Але це може завдавати шкоди державі в контексті економічних збитків, таких як: ненадходження до бюджету мита в тому обсязі, в якому належить через порушення митних правил; контрабанда потоків дешевих товарів, що унеможливує розвиток національного товаровиробника [5, с. 82-88].

Одним із основних засобів захисту митних інтересів держави є недопущення порушення митних правил, які негативно впливають на соціально-економічні інтереси держави та рівень життя населення. Проте система протидії та боротьби є недосконалою, тому держава як суб'єкт економічних відносин зазнає фінансових втрат.

За результатами проведених заходів, спрямованих на виявлення та припинення порушень митних правил, протягом 2015 року митниці ДФС України порушено 17 808 справ про порушення митних правил (на 18% більше, ніж у 2014 р.) на суму понад 1 787,19 млн. грн., що у 2,5 рази більше, ніж у 2014 році (табл. 2.1). З них, в 8 529 справах реально вилучено предмети правопорушень на суму понад 628,98 млн. грн. [6]

Глобальна економічна вартість контрафакту та піратських продуктів станом на кінець 2015 року сягає 1,77 трлн дол., а втрати від підробок та піратства становлять близько 2 % загальносвітового ВВП. При цьому в сегменті підробок задіяно близько 5 % міжнародної торгівлі (900 млрд дол.). За даними Всесвітньої митної організації, більше ніж половина підробних товарів – це ліки, наступними за обсягом є побутові товари та продукти харчування. Згідно з дослідженням Frontier Economics, щороку контрафакт коштує країнам “Великої двадцятки” 2,5 млн робочих місць і близько 120 млрд дол. у вигляді втрачених податків та збільшення витрат на боротьбу зі злочинністю, економічних втрат внаслідок витрат на лікування та смертей, які спричинені використанням небезпечних контрафактних товарів [7].

Так, згідно з даними, оприлюдненими неурядовою організацією "Global Financial Integrity", українці залишили в офшорах від 117 до 167 млрд дол.. Ознайомившись з результатами дослідження, необхідно зазначити, що вищевказані суми становлять від півтора до двох річних ВВП України. Крім того, загальна сума офшорних втрат відповідає двом останнім траншам, наданим Україні Міжнародним валютним фондом — 4,58 млрд дол. [8].

Проаналізувавши світові тенденції, можемо прийти до висновку, що лідирує в світі протягом 10-річного періоду з 1.39 трлн дол незаконних відтоків Китай, потім ідуть Росія, Мексика, Індія та Малайзія. (табл. 1.). Україна теж представлена в рейтингу і займає одне з перших місць у рейтингу, а саме 14 місце.

Таблиця 1.
Рейтинг країн з найвищими обсягами незаконно виведених коштів [8]

№ з/п	Країна	Обсяг коштів, млрд. дол.
1.	Китай	1,392,276
2.	Росія	1,049,772
3.	Мексика	528,439
4.	Індія	510,286
5.	Малайзія	418,542
6.	Бразилія	226,667
7.	ПАР	209,219
8.	Таїланд	191,768
14.	Україна	116,762

Незаконна торгівля зброєю є однією із головних складових нелегальної економічної діяльності, тому що значно збільшується попит на зброю, розширюючи число виробників, зростають поставки. Більшість країн змушені експортувати в цілях досягнення економії за рахунок ефекту масштабу, а деякі з них перепродують зброю, яка вже задіяна в сучасних зонах бойових дій. Торгівля лише стрілецькою зброєю в рік оцінюється приблизно в 4 млрд дол., з яких 10 — 20 % на чорних та сірих ринках. Обсяг світового ринку зброї в 2015 році виріс до 65 млрд дол., що більш ніж на 10% перевищило показник 2014 року. При цьому частка чорного ринку становить — 1500 млрд дол [9].

За даними швейцарського дослідження компанії Small Arms Survey, яке проводилося під егідою ООН і вивчало ситуацію із стрілецькою зброєю та пов'язаними із нею злочинами у більшості країн світу — тоді на руках в українців було близько 3,1 млн. одиниць нелегальної зброї. За підрахунками Української асоціації власників зброї, ця цифра збільшилася щонайменше до 4,5-5 млн.

Головною причиною такого стрибка є конфлікт на Донбасі, що зробив зброю доступною не лише для безпосередньо причетних до нього, але й тих, хто хоче заробити на перепродажі озброєння в регіонах, які не зачепили бойові дії — 70 відсотків зброї, яка вилучається правоохоронцями з незаконного обігу, походить з Донбасу.

На нашу думку, Україна взагалі може стати ключовим незаконним ринком зброї у світі не тільки через Донбас, але і через мережу компаній та осіб, які постачали зброю з одеського порту в гарячі точки на мапі світу. На кордоні з Польщею за 18 місяців після початку конфлікту на Донбасі польські прикордонники вилучили у контрабандистів 53 одиниці зброї. Для порівняння, у 2013 році за аналогічний період вилучили лише три одиниці. У Білорусі за 2015 рік співробітники прикордонного комітету вилучили 53 одиниці зброї та 500 патронів. У 2016-2017 роках ці тенденції лише збільшують динаміку [10].

Проте, найприбутковішою нелегальною діяльністю у світі вважають торгівлю наркотиками. Приблизна оцінка щорічних доходів від торгівлі наркотиками становить 300 — 500 млрд. дол. [11]. Проблеми боротьби з незаконним обігом наркотиків є актуальним як для багатьох країн світової спільноти, так і для України. Злочинні шляхи транспортування наркотичних засобів та психотропних речовин пролягають територією практично всіх сусідніх до України держав. Враховуючи геополітичне розташування України, країна, через яку здійснюється транзит наркотиків неминуче перетворюється на країну, у якій споживають ці речовини.

Упродовж 2015 року митницями ДФС виявлено 884 факти переміщення через митний кордон України наркотичних засобів психотропних речовин їх аналогів та прекурсорів з порушенням митного законодавства. Безпосередньо митницями ДФС виявлено: героїну — 736,2 кг, гашишу — 56 кг, канабісу — 22,9 кг, кокаїну — 2,7 кг [12].

Найбільша кількість випадків затримань припадає на автомобільний вид транспорту — 454, залізничний — 122, морський — 35, авіаційний — 32, на поштовий зв'язок — 172, піший перехід кордону — 69 випадків (рис. 1). Кількість фактів виявлення за напрямком переміщення: ввезення — 685, вивезення — 199.

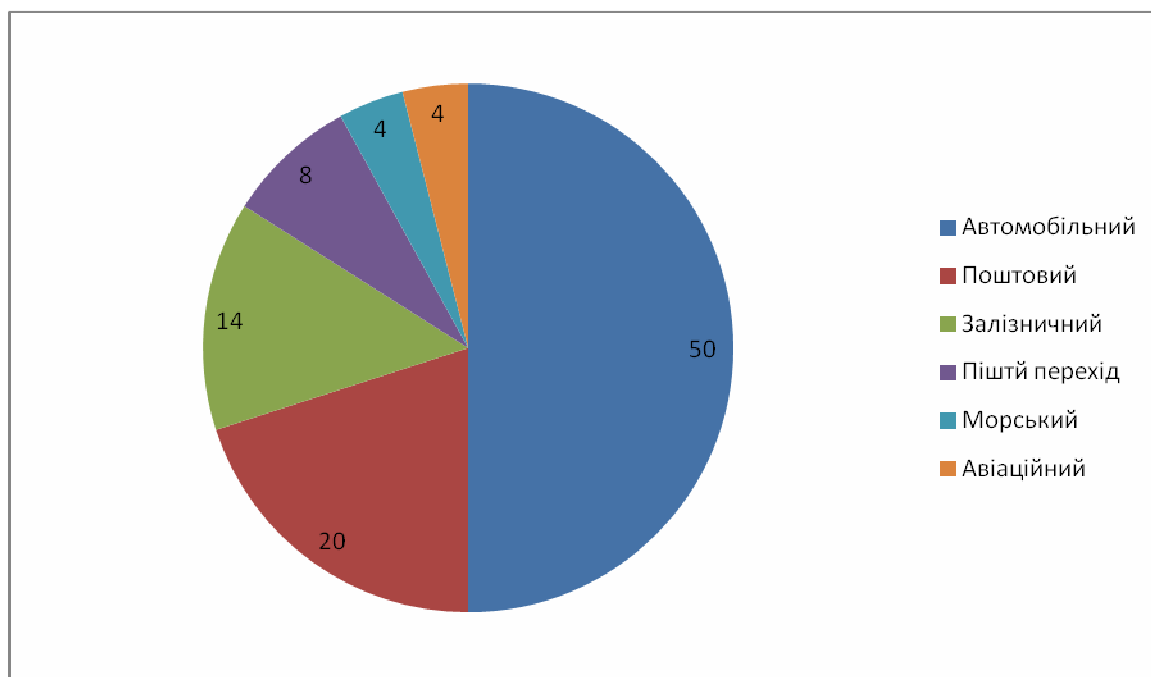

Рис. 1. Кількість випадків затримань за видами транспорту [12]

На сьогодні обсяги контрафактної продукції в усьому світі оцінюються в суму 338 млрд. дол. із загального обороту товарів у світі, що становить 2,5% глобальної торгівлі. Економіко – соціальний вплив контрафактної та піратської продукції сягає 475 млрд. дол. щорічно – це з урахуванням втрат від недонадходження податків і, відповідно, збільшення державних витрат на правоохоронні органи та охорону здоров'я. До 2017 року міжнародна торгівля підробками може зрости до 960 млрд. дол. Обсяг збитків досягне 1,7 трлн дол. і підведе під ризик існування 2,5 млн. робочих місць.

Україна є одним з лідерів у світі з виробництва контрафакту і посідає друге місце після Китаю в списку 37 країн світу, які роблять найбільший внесок у виробництво 8,76% контрафактної продукції. Зараз експерти Єврокомісії стверджують, що наші порушники виключних прав б'ють рекорд по поставкам в Європу ліпової парфумерії. А підrobка продуктів харчування та одягу, що продається в країнах ЄС, принесла нашій країні п'яте місце. В останні 15–20 років Україна вважається притулком всілякого контрафакту [13].

За оцінками Всесвітньої митної організації, обсяг світового тютюнового ринку оцінюється в 5,7 трлн. сигарет в рік, і кожна десята сигарета є або контрабандою, або контрафактом. У країнах Євросоюзу на підrobки відомих тютюнових брендів припадає дві третини всього нелегального обороту. Доходи від одного контейнера місткістю 10 млн. сигарет, реалізованого в країнах ЄС, оцінюються аналітиками в 2,3 млн. дол. з урахуванням собівартості товару, витрат на перевезення і оплату нелегальних митних схем. 70% всієї тютюнової контрабанди йде з Китаю [14]. За даними Європейської комісії, країни ЄС щорічно втрачають близько 10 млрд. євро податкових надходжень через контрабанду сигарет, яка в основному йде з України.

Однак, підписавши Угоду про асоціацію з ЄС, є надія на зниження рівня контрабанди з України через поступове підвищення акцизних ставок на тютюнові вироби, які в ЄС у кілька разів вищі, ніж в Україні. Звісно, що країни, які приєдналися до ЄС в 2004 та 2007 роках (Польща, Словаччина, Чехія, Угорщина, Словенія, Латвія, Литва, Естонія, Румунія та Болгарія), – змушені були швидко підвищувати ставки тютюнових акцизів. Наприклад, в Латвії в 2006-2009 роках воно зросло з 16 до 68 євро, або в чотири рази за три роки. В Румунії в 2004-2007 роках (перед вступом до ЄС) воно зросло з 14 до 39 євро, або в 2,8 рази. Як наслідок, надходження до бюджету у цих країнах від тютюнових акцизів за 11 років зросли у 3,4 рази – з 3,7 млрд. євро у 2001 році до 12,5 млрд. євро у 2012 році [15]. Отже, проводячи подібну політику, Україні варто спиратися на досвід країн, які приєдналися ЄС в 2004 та 2007 роках – він показує значні переваги такого швидкого зростання акцизів.

В умовах, коли протистояння держав найчастіше виражається в економічній сфері, однією з найважливіших складових національної безпеки є економічна безпека та її складові, пов'язані із ЗЕД, — зовнішньоекономічна безпека і митна безпека. Митна безпека передбачає системні дії щодо налагодження механізму, який забезпечує її інституціоналізацію та спрямованість на досягнення конкретних цілей.

Усупереч загальновизнаному в усьому світі положенню про пріоритет правоохоронної складової діяльності митних органів перед фіскальною, для вітчизняної митних органів першочерговим завданням залишається саме формування державного бюджету. Можливо, це тимчасові орієнтири, тому що розвинуті країни, наприклад Німеччина, Велика Британія, США, Японія та інші, спрямовують національні митні органи передусім на боротьбу з наркобізнесом, незаконними операціями зі зброєю та іншими злочинними проявами. Перший їхній обов'язок – правоохоронна робота. Українське законодавство також не залишає без уваги цей важливий напрямок діяльності митних органів, але сучасна ситуація в країні фактично висуває на перший план економічну діяльність.

Велика кількість порушень митних правил свідчить про недостатній рівень забезпечення митної безпеки України. Тому комплексне розв'язання проблем забезпечення митної безпеки України можливе лише за умови вжиття на державному рівні заходів, спрямованих на підвищення ефективності здійснення державної митної справи, складовими яких є профілактична діяльність щодо недопущення контрабанди і порушень митних правил та ефективний митний контроль.

В той же час в країнах ЄС широко використовується практика проведення перевірок не тільки в момент перетину митного кордону та митного оформлення, але й до та протягом визначеного часу після митного оформлення товарів та транспортних засобів. Наприклад у Франції митний контроль по відношенню до суб'єктів зовнішньої торгівлі здійснюється за двома напрямками: формальний та фундаментальний контроль. У момент перетину митного кордону представниками митних органів Франції фундаментально перевіряється близько 5 % імпорту та 1 % експорту вантажів. Інші 95 % підлягають контролю протягом 1-3 років після оформлення митних документів [16, с. 62-71].

Стосовно досвіду Сполучених Штатів Америки у сфері проведення митного пост-аудиту слід зазначити про унікальну програму самоперевірки імпортерів, яку широко застосовує Бюро митної та прикордонної охорони США. Імпортери самостійно здійснюють перевірку дотримання митного законодавства, свій власний аудит. Є й інші переваги для імпортера, у тому числі пов'язані з попереднім розкриттям інформації, тобто імпортер може повідомити Бюро про виявлені порушення вимог законодавства США. Попереднє розкриття може пом'якшити (тобто зменшити) штрафи [17].

Також позитивним аспектом у діяльності України щодо розвитку системи боротьби із злочинністю у митній сфері є створення Національного антикорупційного бюро України, яке зокрема здійснюватиме досудове розслідування злочинів вчинених за ст. 209 КК України — легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Окрім цього, до повноважень НАБУ входить розслідування корупційних діянь державних службовців, якими є працівники митних органів, зловживання владою або службовим становищем [18].

Актуальною у боротьбі зі митною злочинністю є проблема подвійного громадянства, коли використовуючи прогалини міграційного законодавства, особи порушують митне законодавство України, маніпулюючи статусами "громадянин-резидент" та "громадянин-нерезидент" з метою ухилення від сплати митних платежів при тимчасовому ввезенні ними транспортних засобів.

Наразі можна без застереження стверджувати про сталий механізм ухилення такими особами від дотримання митних правил. Адже відповідно до ст. 380 Митного кодексу України тимчасове ввезення громадянами-резидентами транспортних засобів дозволяється на строк до одного року під письмове зобов'язання про їх зворотнє вивезення за умови письмового декларування в порядку, передбаченому

законодавством України для громадян, після сплати всіх митних платежів, які відповідно до закону підлягають сплаті при імпорті таких транспортних засобів [19].

В свою чергу, цією ж статтею Кодексу передбачено ввезення громадянами-нерезидентами таких транспортних засобів на строк до одного року за умови їх реєстрації в уповноважених органах іноземних держав та без сплати будь-яких митних платежів.

Проте, наявність у громадянина України паспорта громадянина іншої держави не надає йому статусу «нерезидента» та не звільняє його від сплати всіх митних платежів, які відповідно до закону підлягають сплаті при тимчасовому ввезенні транспортного засобу, який зареєстрований в уповноважених органах іноземних держав, для особистого користування на митну територію України.

Тому, на наш погляд, доцільно було б врегулювати питання подвійного громадянства у міграційному законодавстві і зобов'язати відповідні органи відслідковувати такі правопорушення, оскільки це негативно впливає на національну безпеку та економічний потенціал нашої країни, а також завдає клопоту працівникам митних органів, коли такі особи переміщують транспортні засоби через митний кордон України.

Ще одним способом розвитку системи боротьби з митними злочинами, підвищення ефективності роботи митних органів України є створення ефективного механізму обміну оперативною інформацією щодо злочинів, які готуються, вдосконалення ведення бази даних учасників ЗЕД групи ризику. Оскільки, наявний механізм протидії двох митних постів суміжних держав незаконному переміщенню, наприклад тютюнових виробів у великих розмірах, виявлення стійких каналів, не завжди дає позитивні результати.

Висновки і практична цінність досліджень. Таким чином, проаналізувавши правоохоронну діяльність держави у цій сфері, необхідно зазначити, що вдосконалення системи боротьби з митною злочинністю в Україні потребує, насамперед, політичної волі влади кардинально реформувати митні органи, які, на думку суспільства, глибоко вражені корупцією, адже часткові зміни у системі не призведуть до позитивних результатів, хоча можливо така ситуація вигідна окремим групам осіб, однак, загалом високий рівень корупції, велика частка контрабанди і контрафактних товарів несуть у собі лише загрози для економіки України.

Оцінивши обсяг нелегальної діяльності в Україні та світі можна зробити висновок, що це не тільки загроза економічній безпеці через втрачені надходження, які інколи навіть неможливо обрахувати через неосяжність чорних ринків збуту чи шляхи фінансування тероризму, але і, так звана стихійна реакція народу на неспроможність держави задовольняти основні потреби зuboжzлих мас. Адже саме через такі соціальні та економічні проблеми як військові конфлікти, податковий тягар, зменшення одержуваного доходу, збільшення масштабів безробіття та необгрунтоване посилення державних обмежень підприємницької діяльності люди змушені займатися нелегальною діяльністю, яка приносить їм фінансові вигоди. Тому у переважній більшості країн світу боротьба з нелегальною економічною діяльністю виділена як окремий напрям у рамках загальної концепції заходів щодо протидії організованої злочинності, у тому числі, й на міжнародному рівні.

Література.

1. Додін Є. В. Митна злочинність: поняття та структура / Є. В. Додін // Митна справа. – 2010. - №3. – С. 17-29.
2. Науменко В. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні / В.П. Науменко, П.В. Пашко, В.А. Руссков. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2006. – 394 с.
3. Додін Є.В. Організація заходів протидії митній злочинності та митній делікатності // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. - № 1 (I). – С. 79-85.
4. Богданов М.М. Організаційно-правові засади боротьби з контрабандою на сучасному етапі / М.М. Богданов // Митна справа. – 2011. – січень-лютий № 1 . – С. 65-70.
5. Ільїна А.В., Губа О.І. Загрози економічній безпеці держави в контексті митного оподаткування / А.В. Ільїна, О.І. Губа // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. – 2012. - № 2. — С. 82-88.
6. Офіційний портал Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>
7. Офіційний веб-портал Державної служби інтелектуальної власності України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/>
8. Офіційний сайт організації Global Financial Integrity / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gfintegrity.org/>
9. Офіційний сайт компанії Bloomberg L.P. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bloomberg.com/europe>
10. Офіційний сайт некомерційної інформаційної служби Радіо Свобода / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/>
11. Офіційний сайт журналу Тиждень / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/>
12. Офіційний портал Державної фіскальної служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>
13. Офіційний національний портал Аратта / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aratta-ukraine.com/>
14. Офіційний сайт Всесвітньої митної організації / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wcoomd.org/>
15. Офіційний сайт Європейської правди / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/>

16. Копцева Л. О. Вплив міжнародних правил на законодавство України щодо митного аудиту / Л. О. Копцева // Митна справа. – №4 (70). – С. 62-71.

17. Рамкові стандарти із забезпечення безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі Всесвітньої митної організації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

18. Закон України “Про Національне антикорупційне бюро України” № 1698-VII від 14.10.2014 р. — [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>

19. Митний кодекс України: станом на 7 січня 2016 р. № 4495-VI від 13.03.2012 р. / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

References.

1. Dodin Ye. V. (2010), *Mytna zlochynnist': poniattia ta struktura* [Customs crime: concept and structure], *Mytna sprava, Zaporizhzhia, Ukraine*.

2. Naumenko V. P., Pashko P.V. and Russkov V.A. (2006), *Mytne rehuliuвання zovnishn'oekonomichnoi diial'nosti v Ukraini* [Customs regulation of foreign economic activity in Ukraine], 2 nd. ed, Znannia, Kyiv, Ukraine.

3. Dodin Ye.V. (2012), *Orhanizatsiia zakhodiv protydii mytnij zlochynnosti ta mytnij delikatnosti* [Organization of measures for countering customs crime and customs delicacy], *Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu, Zaporizhzhia, Ukraine*.

4. Bohdanov M.M. (2011), *Orhanizatsiino-pravovi zasady borot'by z kontrabandoiu na suchasnomu etapi* [Organizational and legal principles of combating smuggling at the present stage], *Mytna sprava, Kyiv, Ukraine*.

5. Il'ina A.V., Huba O.I. (2012), *Zahrozy ekonomichnij bezpetsi derzhavy v konteksti mytnoho opodatkuvannia* [Threats to the economic security of the state in the context of customs taxation], *Ekonomika, Dnipro, Ukraine*

6. The official site of State Fiscal Service of Ukraine (2017), available at: <http://sfs.gov.ua/> (Accessed 5 December 2017).

7. The official site of State Service of Intellectual Property of Ukraine (2017), available at: <http://sips.gov.ua/> (Accessed 6 December 2017).

8. The official site of Global Financial Integrity (2017), available at: <http://vfv.gfintegrity.org/> (Accessed 17 December 2017).

9. The official site of Bloomberg L.P. (2017), available at: <http://vfv.bloomberg.tsom/europe> (Accessed 10 December 2017).

10. The official site of non-commercial information service of Radio Liberty (2017), available at: <http://vfv.radiosvoboda.org/> (Accessed 11 December 2017).

11. The official site of Weekly magazine (2017), available at: <http://tyzhden.ua/> (Accessed 7 December 2017).

12. The official site of State Fiscal Service of Ukraine (2017), available at: <http://sfs.gov.ua/> (Accessed 15 December 2017).

13. The official site of national portal of Aratta (2017), available at: <http://vfv.aratta-ukraine.tsom/> (Accessed 5 December 2017).

14. The official site of World Customs Organization (2017), available at: <http://vfv.vtsoomd.org/> (Accessed 7 December 2017).

15. The official site of European truth (2017), available at: <http://vfv.euointegration.tsom.ua/> (Accessed 5 December 2017).

16. Koptseva L. O. (2012), “Influence of international rules on the legislation of Ukraine on customs audit“, *Mytna sprava*. Vol 4, pp. 62-71.

17. The Verhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “Framework standards for security and simplification of international trade procedures of the World Customs Organization”, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua> (Accessed 7 December 2017).

18. The Verhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “About the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/lavs/shov/1698-18> (Accessed 7 December 2017).

19. The Verhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “Customs Code of Ukraine”, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/lavs/shov/4495-17> (Accessed 7 January 2016).

Стаття надійшла до редакції 18.01.2018 р.